

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 19.

V Ljubljani, dne 11. maja 1916.

Leto XXIX.

Vojni profit Zedinjenih držav.

O Ameriki se ravno zdaj mnogo govori in piše. Vse pričakuje, kako se bo razvil spor med njo in Nemčijo z avtoriteto podmorskih čolnov. Kaže se zelo skrbno, da bi se ne delale krivice v sedanji vojski trgovskim ladjam, ki so jih že veliko potopili na dno morja nemški podmorski čolni. To je pa reč, v katero se nočemo podrobneje spuščati, ker o nji imata besedo Nemčija in ameriške Zedinjene države same. Pri tej priliki pa ne moremo prezreti, koliko je Amerika pridobila v sedanji strašni evropski vojski. Zedinjene države so bile v začetku vojske gospodarsko na slabem; mnogo tovarn ni delalo niti polovico delu odmerjenega časa, in tudi denarja, zlata je manjkalo. Saj smo slišali velikrat od naših izseljencev ravno pred vojsko svarila, naj se nihče ne seli tja, ker je tam za delo slaba. Še hujše se je godilo srednji ter južni Ameriki. Ob vojski se je pa vse to popolnoma izpremenilo. Zedinjene države se ponašajo, da so od 1. jul. 1914 do konca junija leta 1915 — takrat se namreč konča ameriško poslovno leto — za eno milijardo dolarjev, to je torej nad 5 milijard kron blaga več prodali iz svoje države, nego so ga drugod kupili. Vzrok temu je bila pač tudi slaba letina v Kanadi in Avstraliji, kateri blaga vsled vojske nista mogli toliko dobiti od drugod nego iz Zedinjenih držav. Iz Evrope se je blaga v vrednosti nad 200 milijonov dolarjev manj pripeljalo v Zedinjene države nego prejšnja leta. Zlata so dobili samega nad 250 milijonov dolarjev več iz drugih držav nego druga leta. Zaloge denarja jim silno taraščajo in Zedinjene države, ki so bile pred vojsko 5 do 7 milijard dolarjev Evropi dolžne, nimajo zdaj nobenih upnikov več v Evropi. Na Francoskem, Angleškem,

nekaj tudi na Nemškem in v Avstriji je bilo vse polno ameriških vrednostnih papirjev, za katere je bilo treba plačevati obresti. Amerika je imela svojega upnika v Evropi in je bila pravzaprav evropskim državam zadolžena. To se je natančno videlo ob takih prilikah, kadar je kako ameriško podjetje propadlo. Posledice vsakega ameriškega propada so se čutile tudi v Evropi. Leta 1908 je na primer prišlo na kant nekaj ameriških bank, in to se je v celi Evropi tako poznalo, da se je bila obrestna mera za denar naenkrat silno dvignila, denar je bil postal drag in splošno ga je manjkalo. Vsi še pomnimo to žalostno denarno krizo.

Amerika pošilja in prodaja v druge države najraznovrstnejše blago, žito, meso itd., zdaj pa zlasti orožje in reči, ki se potrebujejo za vojsko. Tovarnarji in trgovci so pridobili z izdelovanjem in prodajanjem orožja in vojnih potrebščin grozne vsote. Še leta 1915 se je izračunalo, da je Amerika prodala državam, ki so v vojski z nami — Angleški, Francoski, Rusiji, Italiji — vojnih potrebščin v vrednosti nad 6 milijard dolarjev, torej nad 18 milijard kron. Zato so pa tudi papirji takih družb, ki se pečajo z izdelovanjem orožja, silno poskočili. Od 30 do 500 dolarjev so se posamni kosi dražje prodajali že koncem leta 1915 nego pred vojsko. Iz svoje plati pa moramo glede na te številke vkljub vsemu zatrjevanju predsednika Wilsona, da se vojskuje za človeške pravice in da je za mir vnet, poudariti, da bi bili morda že sklenili mir ali vsaj bi bili mnogo bliže miru, ko bi Amerika ne bila podpirala z izdelovanjem orožja nam sovražnih držav. Silno škodo imamo tudi od tega, ker je zdaj prevzela Amerika mnogo naših trgov, kamor smo prodajali svoje blago. Gotovo jih bo skušala ohraniti zase tudi še po vojski.

Najvažnejša sprememba ostane pa ti-

sta, katero smo že omenjali, da je namreč Amerika postala iz dolžnice upnica evropskih držav. Za časa vojske je do konca junija 1915 posodila bojujočim se državam 200 milijonov dolarjev; zdaj je pa vsota vsled novih posojil že prekoračila eno milijardo. Večinoma pa ostanejo ti dolgovi doma, ker se z njimi plačuje blago, ki se pošilja v Evropo. Ameriški strokovnjaki trdijo, da se poleg tega ameriški vrednostni papirji vračajo v Ameriko iz Evrope in se tam brž pokupijo. Obresti od dolgov, ki so bili najeti v Evropi, ostajajo zdaj že doma.

Vse te izpremembe, ki spravljajo Evropo v odvisnost od Amerike, pa gredo na račun nam sovražnih držav. Naša in z njo zvezane države niso najele nobenega posojila v Ameriki in niso izgubile še prav nič svoje samostojnosti. Na svojih lastnih nogah stojé, in ravno zdaj, ko se podpisuje doma z lastnimi sredstvi četrto vojno posojilo v Avstriji, se volja do te samostojnosti iznova sijajno izkazuje.

Skrb za krmila.

Pri poljedelskem ministrstvu se je ustanovila lani centrala za krmila. Ta je razdelila od 15. avgusta lani do 15. aprila letos sledeče množine raznih krmil: Otrobi 15.302 vagona, raznih krmil (oljnatih preš, melasnih krmil in dr.) 4139 vagonov, sirovega sladkorja 4974 vagonov, koruze 1810 vagonov, krvnih krmil 149 vagonov, skupno torej 26.374 vagonov.

Od tega je prišlo na Kranjsko samo: 2 vagona dolžnostnih otrobi in 124 vagonov prostih otrobi, 22 vagonov sirovega sladkorja in 25 vagonov melase. Ker je centrala za krmila postala največje važnosti za živinorejo, se je kranjski deželni odbor

opetovano obrnil do vlade z najnimi vlogami v tej zadevi. Slednjič se je vršila seja posvetovalnega odbora, h kateri je poljedelski minister povabil dež. glavarja dr. Šusteršiča in dež. odbornika dr. Lampeta. Pri tej seji se je vršil temeljit razgovor o potrebi preosnove ne le centrale za krmila, ampak tudi drugih central, ki se bavijo s preskrbo z živili. Zahtevala so se pojasnila o cenah in o razdelitvi krmil. Naš kmet je dal zdravi ječmen državi po 28 K, sedaj pa mora za zaduhli izprieni semenski ječmen plačati 70 K. Krompir se je rekviriral po maksimal. cenah, sedaj pa kmet semenskega krompirja niti za trikratno ceno ne dobi. Takih zgledov vé pač vsakdo dovolj.

Razlog za to je deloma v organizaciji, večinoma pa v zunanjih razmerah. Letina je bila slaba, morale so se ogromne množine kupiti na Ogrskem in v Romuniji. Tam se je moralo vzeti vse in za vsako ceno, ali je bilo dobro ali slabo.

Zastopniki kmetijstva so od vlade zahtevali, da se slednjič vendar naredi pravično razmerje med cenami krmil, živine in mesa. Če so krmila draga, ne more biti živina po ceni, in ker ima zdaj država močna krmila v rokah, mora tudi temu primerno urediti cene. Zahteva se državni prispevek k močnim krmilom in enotna cena za živino. Močna krmila morajo postati cenejša, tudi če država na to doplača.

Prizadevanje deželnega odbora kranjskega je imelo ta uspeh, da se je Kranjska pri vojnih dajatvah razbremenila. Vse dežele morajo enakomerno prispevati. Sedaj se jemlje večina iz severnih dežel.

Za ceno živini se naj vzame za podlago cena ovsu, katerega krmilna vrednost se preračuna na druga krmila. 45 kg trdega krmila da primeroma 1 kg živé teže. Na tej podlagi se da izračunati pravična cena živini, mesu in mleku.

Zastopniki kmetijstva so nujno zaprosili vlado, naj doseže, da bodo prevzemne cene za žita enake v obeh državnih polovicah; kajti to ne gre, da moramo ogrska žita za višje cene kupovati, nego smo mi svoja žita oddali državi. Na to se je ozirati tudi pri pogodbah z Romunijo.

Izrekla se je želja, da se reši kmečki stan iz pravne negotovosti, v kateri se sedaj nahaja radi različnega postopanja oblasti glede maksimalnih cen. Izda se naj ena naredba, v kateri naj bodo pregledno sestavljene vse podrobnosti; kajti sedaj so raztresene v mnogoštevilnih naredbah, ki jih kmetovalec pregledati ne more. Kot potrebna se je pokazala reorganizacija vseh central, ki se bavijo z aprovizacijo. Ustvariti se mora sindikat centralnih mest, ki morajo po enotnem načrtu sodelovati in se mora tudi razdelitev živeža in krmil urediti sorazmerno na potrebo posameznih dežel, in tudi od deželnih organizacij se mora skrbeti za pravično in sorazmerno razdelitev med posamezne kmetovalce!

V pravem času si bodo morale centrale zagotoviti vse blago, ki je na razpolago, da se more še za časa narediti pravičen načrt za bodoče leto.

Te in še razne podobne nasvete je sprejel poljedelski minister od zastopnikov kmetijstva. Priznalo se je, da ta nova uredba trpi na raznih pomanjkljivostih, ki se morajo še začasa odpraviti, da stopimo bolje pripravljeni v novo letino. L.

Pregled po svetu.

Obletna laškega izdajalskega početja. Dne 3. maja je minilo eno leto, kar je Italija odpovedala zavezniško pogodbo, ki je bila obvezna do 8. julija 1920. — Ta dan je moral biti za Italijo spomin velikih razočaranj in groznega gorja.

Spor med Nemčijo in Ameriko se bota mirno poravnal in ne bo došlo do vojnega stanja; tako vsaj je razbrati iz dosedanega razvoja pogajanj. Nemčija je že sestavila in odposlala odgovor v zadevi potopljenega parnika »Sussex« ter obrazložila svoje stališče. V odgovoru se poudarja, da je zmota pač možna, toda Nemčija se tudi v bodoče ne more odpovedati rabi podmorskih čolnov pri trgovski vojni. Amerika naj ne ima dvojne mere. Po eni strani je tako vneta za brambo onih, ki so postali žrtve čolnov potapljačev, po drugi strani pa mirno gleda, ko hočejo Angleži sestradati milijone nemških žen in otrok, da bi na ta način prisilili zmagovite armade osrednjih sil do sramotne kapitulacije. Združene države imajo moč, da se vojna v zmislu človečanstva omeji na obojeno silo vojujočih se držav. Če se Nemčija odloči, da zahtevam Amerike v nekaterih stvareh ugodi, je nanjo vplivala misel na težko usodo, ki leži na vsem civiliziranem svetu, ako bi se ta vojska podaljšala. — Voditelj čolnov potapljačev dobe primerna navodila, kako ravnati v bodoče s trgovskimi ladjami.

Selitev na selitev. S prevozom srbskih čet v Solun se preseli tja tudi srbska vlada z vsem osebjem in diplomatskimi zastopniki.

Pašič ima čas — pa potuje. Srbski ministrski predsednik se je mudil 10 dni v Petrogradu. Poprej je bil v Rimu, Parizu, Londonu, ker bi rad rešil vprašanje o zopetni osvoboditvi Srbije.

Nj izhoda. Švicarski listi pišejo, da so se v Risiji vsi naveličali vojske. Najhujše je pa, ker ne najde nihče izhoda. Mir si žele, a ne vedo, kako naj bi ga dosegli.

Rusi pošiljajo čete na Francosko. V mestu Marseille so izkrcali že tretji transport ruskih vojakov.

Vstaja na Irskem. Zaenkrat je — vsaj na videz — vse zadušeno. Vstaši so odložili orožje. Tri voditelje so ustrelili. Pošta v Dublinu je zgorela do tal. Vojaki so ujeli do 1000 vstašev. Tako poročajo angleški listi. Nevtralec pa sodijo, da ima vstaja globlje korenine in je še ne bo tako hitro konec. Seveda bodo Angleži nastopili s strogoščjo, kakor se bo le dalo. Pred vojno sodišče pride baje 2280 Ircev — in sicer zaradi veleizdaje. — Irski škofje so izdali skupno pastirsko pismo, v katerem jamčijo, da bo Irška dobila vse svoboščine po zakoniti poti, če se drži v okviru narodnih pravic.

Svetovna vojska.

Laški zrakoplov-velikan nad Ljubljano in nad Zalogom; na povratku sestreljen in zažgan blizu Štandreža; šest mož posadke mrtvih. — Naša pomorska letala napadla z uspehom mesta Raveno, Brindisi in Valono. — Pomorska bitka ob izlivu reke Po. — Boji v Tirolih. — Okolice pri Gorici obstreljevane. — Nemci ujeli 15 francoskih opazovalnih balonov. — Nemški Zeppelinovci so zopet obdelovali angleško obrežje.

VOJSKA Z ITALIJO.

Nova ofenziva. Laški listi so objavili od vojne oblasti cenzurirana poročila, da je nova italijanska ofenziva popolnoma pripravljena.

Laški zrakoplov nad Ljubljano. V noči od 3. na 4. maj je preletel naše črte pri izlivu Vipavice neki italijanski zrakoplov; vrigel je 4 bombe in je nadaljeval nato svojo vožnjo prvotno v severni smeri in naprej čez Idrijsko dolino v Ljubljano in Zalog. Ko se je zrakoplov vračal, mu je zaprl pri Dornbergu pot naš topniški ogenj. Istočasno so ga napadli naši letalci in ga zažgali s strelji; padel e v razvalinah na zemljo blizu goriškega vojaškega vežbališča. Posadka, 6 oseb, je mrtva. — O tem se še poročča: Zrakoplov je bil od naše zažigalne granate zadet in je pričel s plamenom goriti, da so daleč na okrog iskre švigale. Posadka je izmetala ostaneh bomb; bilo jih je pet. Škodovale niso, ker so padle na prsto polje. Zrakoplov je pričel v smeri proti Štandrežu padati kot velika goreča krogla. Od šest mož močne posadke so se hoteli štirje s skokom rešiti. Padli so na tla in bili na mestu mrtvi s polomljenimi udi. Truplj drugih dveh so našli blizu Štandreža pod zgorelim ogrudjem. Tako je našel ponosni sovražni zrakoplov, ki je hotel drugim nositi smrt in razdejanje, na goriških poljanah svoj žalostni grob, posadka pa nesrečno smrt. — Italijane izguba tega tretjega vodljivega, velikega zrakoplova zelo boli. — Nasprotno je pa v sredo, 3. maja, naše letalno brodogve metalo bombe na italijansko taborišče pri Villesse. Po ljutem boju v zraku so se vrnila vsa letala v dobrem stanju.

Napad naših pomorskih letal na Raveno, Brindisi in Valono. Južno od Benetk ob morsk obali je laško mesto Ravena, ki je 3. maja čutilo moč naših morsk letal. Brodogve naših letal je metalo ta dan popoldne bombe na ravenski kolodvor, žvepleno tvornico in vojašnico. Opazoval se je požar v tvornici za žveplo in na kolodvoru. Letala so kljub trdovratnemu obstreljevanju došla srečno nazaj.

Dne 4. maja popoldne so naša pomorska letala obstreljevala Valono, popoldne pa Brindisi. V Valoni so bile večkrat z očitnim učinkom zadete baterije, pristaniške naprave in letalne postaje; v Brindisi se je pa opazilo, da so bombe zadevale v polno železniške vlake, kolodvore, skladišča, dalje skupini rušilcev pri arzenalu.

Več bomb je razpočilo v mestu. Letalo sovražnika, ki se je dvignilo na obrambo, so naši takoj preganili. Ob poletu domov so naletela letala daleč na morju, na križerko »Marco Polo« in obstreljevala s polnim učinkom moštvo, ki je stalo tesno skupaj na krovu. Kljub ljutemu obrambnemu ognju so se vrnila v dobrem stanju vsa naša letala iz Valone kakor tudi iz Brindisija. — Dne 5. maja so tudi italijanska letala obmetavala z bombami mesto Drač, tako vsaj poročajo laški listi. Naši letalci (3) so jih prepodili.

Pomorska bitka ob izlivu reke Po (južno od Benetk). Dne 3. maja popoldne je zadelo poizvedovalno brodovje, torpedovk južnovzhodno od izliva reke Po na 4 sovražne rušilce. Vnelo se je brezuspešno obstreljevanje, ki so ga podpirala naša letala s strojnimi puškami. Vsled prevelike razdalje ni bilo posebnega učinka.

Na Rombonu so naše čete dne 3. maja s krepkim streljanjem iz topov preganile sovražnika iz več postojank ter ujele nad 100 ašincev in dve strelni puški. Italijanski protinapad je bil krepko odbit.

Italijani tišče na Tirolsko. Italijanski listi pišejo, da se je tudi generalnega štaba načelnik — Cadorna, podal na Tridontinsko. Z vlakom, ki se je pripeljal v Bassano, je došlo tudi veliko častnikov. Iz Švice se poroča, da se je Cadorna podal v Alo, da bo bliže pozorišču, kjer hočejo Lahy prodirati. S tem so gotovo v zvezi demonstrativni napadi ob Soči in pa premikanje čet s primorske fronte proti zahodu, ker so naši opazovalci italijanska gibanja že večkrat zasledili.

Boji v gorovju Adamello so se razvijali več dni do nenavadne obsežnosti in ostrosti. Enako je tudi pri Col di Lana naša artiljerija nastopila z živahno in odločno topovsko silovitostjo. — Bojevanje v ozemlju Adamello je silno težavno, kajti pomisliti treba, da gre tu za višine, ki so večinoma več kot 3000 m nad morjem. Več italijanskih alpskih bataljonov je tu na smučeh vdrlo preko meje. Naše čete so jih zadržale v odseku med Corno di Cavento in Stabell.

Goriška okolica je koncem aprila veliko trpela. V št. Peter je padlo v eni noči okrog 300 granat. Ljudstvo je št. Peter večinoma zapustilo.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Ze 70 dni gromi in buči pred Verdunom. Zaenkrat se zdi, kakor da je vihar malo pojenjal; kaj bo sledilo, bomo kmalu čuli. Nekateri menijo, da pripravljajo zdaj Francozi protinapad.

Ob Mozi je položaj neizpremenjen. Taka in enaka poročila dobivajo časopisi že dalj časa. Tem živahnejši so pa poleti zrakoplovcev in letalcev. — Zahodno od Moze je bil pritisk na obeh straneh sila močan. Boj se je vlekel več dni. Izid še ni znan. Izjalovil se je napad francoskih čet pri selu Thiaumont.

Ruske čete na Francoskem. Rusija je poslala na Francosko 6000 mož, ki so se v Marseille izkrkali. Vsled tega vlada zdaj na Francoskem veliko navdušenje za Rusijo. Rusi so poslali samo izbrane čete. Očitno je, da 6000 vojakov Francije ne

bo rešilo in da ima ta pošiljatev le bolj namen, da dvigne razpoloženje na Francoskem. Obenem je v tem migljaj za Angležce, naj pošljejo več moštva na francosko bojišče. — Zadnje dni je prišel na Francosko še en nov oddelek ruskih vojakov.

Francoske privezane zrakoplove odneslo. Na francoskem bojišču je bil 5. maja velik vihar, ki je odtrgal številno privezanih poizvedovalnih zrakoplovov. Vihar jih je zanesel čez nemške črte. Nemci so jih ujeli 15.

VOJSKA Z ANGLIJO.

Zračni napad. Nemški Zeppelinovci so pridno na delu zoper Anglijo. Mornariško brodovje zrakoplovov je napadlo ponoči od 2. na 3. majnik in metalo z vidnim uspehom bombe na srednji in severni del angleškega vzhodnega obrežja, in sicer pri Middlesbrough in Stockton, na tvornice pri Sunderland, na utrjeno obrežno mesto

iznova bombe in zadelo rusko bojno ladjo »Slava« in neki podvodnik v Moonsundu. Sovražni zračni napad na našo obrežno postajo Pissel ni povzročil nikake vojaške škode.

Na angleški bojni črti med Arrasom in Armentieresom so se 4. maja močno topli; ročne granate imajo v sedanjih poblížnih spopadih veliko in odločilno vlogo; ročne granate so metalj od obeh strani pri Souchezu, Neuville in drugod.

Potopljen podmorski čoln. Blizu pečine Hornsrieff je bil potopljen angleški čoln potapljač »E. 33«. — Zeppelinovec »L 7« se ni povrnil s poizvedovalnega poleta. Angleško uradno poročilo pravi, da so ga uničile angleške pomorske sile na Severnem morju.

TURČIJA V VOJSKI.

Po zmagi ob Kut el Amara je angleška stvar v Mezopotamiji končana. An-

Vaja za metanje ročnih granat.

Hartlepool, na obrežne baterije južno od reke Tees in na angleške bojne ladje ob vhodu v Firth of Forth. Kljub ljutemu obstreljevanju so se vrnila vsi zrakoplovi v svoja domača pristanišča, izvzemši L 20, ki ga je gnal mogočen jug proti severu, kjer je padel v morje in je bil izgubljen pri Stavanger. (Stavanger je norveško obrežno mestó; Zeppelinovec je padel blizu obale in je poškodovan.) Rešena je cela posadka. — Neko nemško mornariško letalo je napadlo 3. majnika popoldne uspešno angleško obrežno baterijo pri Sandwich — južno od izliva Temze — kakor tudi neko letalno postajo zahodno od Deal.

Nemški mornariški letalci so delovali živahno tudi na Vzhodnem morju. Brodovje nemških povodnih letal je metalo

gleži se ne bodo lotili novih poizkusov. Turška oblegovalna armada bo sedaj prosta in bodo z njo razpolagali, kjer bo potreba. Ruski listi izražajo bojazen, da utege ta angleški poraz škodovati tudi Rusiji.

Ruska ofenziva v Armeniji ustavljena.

»Journal« poroča iz Petrograda, da je turška armada pri Trapezuntu in pri Erzerumu močno pomnožena z vojaki in z materijalom. Došlo je posebno veliko avstrijskih možnarjev. Vse to je povzročilo, da je ustavila turška armada rusko prodiranje.

BALKAN.

Nad Solunom. Neko londonsko poročilo trdi, da je priplul nad Solun (4. maja) Zeppelinovec. Vojne ladje v pristanišču so izstrelile nanj več ognjenih pišic. Ko je

Zeppelinovec izginil v oblakih, sta se čula dva močna poka; takoj nato se je zasvetilo in — zrakovplov je padel v izliv reke Vardar.

20.000 Srbov so izkrcali 2. maja v Solunu. V Macedoniji so jeli pokati nemški topovi.

VOJSKA Z RUSI.

Na ruski bojni črti zadnje dni ni bilo večjih podjetij; pač pa so se ponavljali vsak dan boji v zraku. Naši letalci so metali 3. maja bombe na železniško križišče Zdolbunovo, južno od Rovna. — Na besarabski črti je popolnoma mirno. — Del Jožef Ferdinandove armade je pregnal 5. maja Ruse iz nekega gozda blizu Olike.

Tedenske novice.

Kranjski deželni predsednik grof Henrik pl. Attems je bil 5. maja sprejet pri cesarju v avdienci.

Vincencijeva družba je praznovala v nedeljo 40 letnico obstanka na Kranjskem. V Marijanišču je bila v ta namen zjutraj sv. maša, popoldne pa zborovanje.

Teden Rdečega Križa. 16.000 K se je izkupilo v Ljubljani prva dva dni javne prodaje cvetice in znakov v prid Rdečemu Križu. Gospodične iz pripravnice, liceja in srednjih šol so se trudile z vso vneto z razpečevanjem suhega cvetja. Tudi zaključek javne razprodaje je dosegel lepe uspehe.

Odlikovanje. Vitezki križ Franc Jožefovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca je podeljen župniku pri Sveti Luciji Jožefu Fabianu. Kaplan v Tolminu, č. g. Alojzij Makuc je dobil zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje. Goriška bogoslovca Ivan Braš in Fr. Kanduč, oba v bolnišnici Rdečega Križa v Gorici, sta prejela zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje.

Za karata pri prostovoljnih strelcih je imenovan č. g. Franc Pavlič, kaplan v Trebelnem.

† **Fran Doberlet.** V Ljubljani je umrl v starosti 85 let cesarski svetnik Fr. Doberlet, ki je ustanovil ljubljansko gasilsko društvo ter mu načeloval 30 let. Pod njegovim skrbnim vodstvom se je društvo lepo razvijalo in utrdilo. Rajni je bil znan med gasilci cele dežele, saj je veliko starejših gasilskih društev njegovo delo. Po pravici ga imenujejo očeta kranjskega gasilstva. Odbor Kranjske deželne gasilske zveze se je udeležil pogreba po deputaciji, obenem je pa daroval tudi 100 K za vojni gasilski sklad Kranjske deželne gasilske zveze za onemogle gasilce in njihove družinske člane. Enako svoto je podaril ob tej priliki tudi njen predsednik g. A. Belec.

Umrl je v Novem mestu predstojnik c. kr. okrajnega sodišča deželnosodni svetnik dr. Kraut

Nogo je odtrgalo grofici Thun. V V. pri Gorici je zadrl grofico Thun laški strel v levo nogo, ki je izgubljena. Grofica je izvrševala krščansko delo usmiljenja.

Črešnje na ljubljanskem trgu. Zadnjo soboto so došle prve črešnje na ljubljanski sadni trg. Videti so dovolj lepe — seveda je cena taka, da si jih morejo privoščiti le petičarji.

Razne novice.

Naš cesar se kljub visoki starosti počuti izredno dobro. Opazovalci trde, da si je ohranil izredno prožnost in čilost duha in telesa. Redno življenje ter izredna delavnost, ki ga tudi sedaj še ni zapustila, mu je pripomoglo, da se izvrstno počuti. Uvedba novega časa ga nič ne moti. Vstajal je pozimi ob štirih, poleti pa navadno še podaljša delovni dan za pol ure. — Bog ga ohrani v enaki svežosti še nadalje!

Odlikovanje dunajskega župana. Cesar je povišal dunajskega župana dr. Weiskirchnerja v baronski stan. Tudi več drugih občinskih uradnikov je odlikovanih.

Slovesnost med begunci. Dne 27. aprila je bila blagoslovljena cerkev v begunskem taborišču v Brucku o. L. Ta dan je počastila begunce iz Primorja Nj. cesarska visokost gospa nadvojvodinja Marija Jožefa, mati našega prestolonaslednika. Slavnostni obredi so se izvršili v cerkvi pod vodstvom mil. g. prošta in deželnega glavarja dr. Faiduttija z asistenco vse navzoče duhovščine. Po posvečenju je sledila tiha sv. maša s slovenskim petjem. Te sv. maše se je s svojo znano pobožnostjo udeležila tudi nadvojvodinja, ki je med celo mašo z molekom v roki dala navzočim beguncem zgled prave pobožnosti. Nekaj izredno lepega je bilo, ko so vsa dekleta, ki so pred in po maši visoko gospo ob strani spremljala, pristopila k mizi Gospodovi. Ta lepa pobožnost je visoko gospo do solz ganila; izjavila je, da bi sama neizrečeno rada pristopila v krogu teh nedolžnih deklet k mizi Gospodovi, če bi le to poprej vedela. Med mašo je popeval mešani begunski zbor pod vodstvom č. g. Černigoja. Nadvojvodinja se je pomudila v taborišču dalj časa ter si ogledala vse naprave podrobno in natančno. Domači zbor je visoki gospej na čast zapel več lepih slovenskih pesmi.

Naveličali so se ... Te dni je pisal poročevalec — ič iz Tridenta med drugim tudi to-le: »Zdi se, da so naveličani vojne oni velelaški hujskači, ki so pobegnili iz Tridenta v Italijo. Vsaj tako mi je pripovedoval trgovec iz mesta. Preko Švice je dobil pismo bivšega trgovca v Tridentu, ki je bil pred vojno pobegnil v Italijo, pustivši v mestu hišo in bogato trgovino. V tem pismu piše: Kdaj bo konec vojne? Tu v Italiji vsi nestrpnost pričakujemo konca in nihče več ne misli na to, da bo naša (italijanska) vojska vkorakala v Trident. Pa saj je bila tudi velika neumnost od nas, da smo podpirali take ideje in tako indirektno pomagali do izbruha te nesrečne vojne, ki nam je končala vso srečo, nam uničila našo premoženja in sploh vse imetje. Vsaj za svojo osebo sem jaz danes drugačnega mnenja, nego sem bil tisti čas, ko sem pobegnil iz Tridenta. Širokoustni prijatelji, ki so zatrjevali, da se vrnemo v Trident čez nekaj dni, so sedaj utihnili ...

Izmišljotine. »Osservatore Romano« zanikuje, da bi bil belgijski kardinal Mercier poslal kako pismo ali odgovor guvernerju Bissingu. Tudi druga očitanja o huj-skajočem nastopu kardinala Mercierja so le plod preživahne domišljije prevnetih časnikarjev. Kardinal je osebno svet mož ter uživa največje spoštovanje pri svetem očetu.

Zaprta pisma so dovoljena, če se piše na urade ali oblasti in pa ljudem, ki stanujejo v okraju oddajne pošte.

Pivopivcem bo ustreženo. Avstrijske pivovarne so dobile 1000 vagonov romunskega ječmena. Avstrijska vlada je dovolila, da so nakupili avstrijski pivovarji 1000 vagonov ječmena v Romuniji, in sicer meterski stot po 43 kron. Ker so nakupili tudi na Danskem 150 vagonov ječmena, bodo začeli avstrijski pivovarji v bližnji bodočnosti izdelovati za 20 odstotkov piva več kakor so ga do zdaj izdelovali.

Kako je nazadovalo število rojstev na Dunaju:

Leta 1901 je bilo	52.415	živih novorojencev
» 1903 »	50.890	»
» 1907 »	49.969	»
» 1909 »	45.821	»
» 1911 »	41.030	»
» 1912 »	39.801	»
» 1913 »	37.387	»
» 1914 »	36.378	»
» 1915 »	20.257	»

Škofje-vojaki. V francoski armadi služijo točasno trije škofje kot vojaki. Najmlajši med njimi je msgr de Llobet. Ko je bil s svojim letnikom poklican, bi bil moral biti prideljen neki garniziji v zaledju; toda zahteval je, naj ga pošljejo na fronto. Drugi je misijonski škof, čigar ime se ne imenuje. Dotični škof je na vprašanje o podatkih odgovoril: ... »Pustimo vojake pri delu, da se ne bo zdelo, kakor bi hoteli kazati neko ničemurnost, ki je ne poznajo.« — Tretji je msgr Ruch, pomožni škof iz Nancy-ja. Po rodu je Lotrinčan, star 43 let. Poklican je bil takoj ob početku mobilizacije. Sedaj služi kot vojni kaplan pri oddelku, ki prenaša ranjence. Ima že dvojno odlikovanje.

Požrešno tele. V Mitrovici na Hrvatskem je neka kmetica prodala kravo za 990 K. Denar je shranila v slamo, kjer je prenočila. Drugo jutro je nesla slamo na solnce, da jo prežrači. Ko se je odpravila v kuhinjo je v njeni odsotnosti jela brskati po slami mlada telica, ki je zavohala v papirju zavite bankovce ter jih začela griziti. Ko jih je prestrašena ženica hotela izpuliti, je žvečilo tele zadnji papirnati bankovec.

Dobra shramba. V Hamburgu je nedavno umrl trgovec s čevlji — čevljar Kärner. Iz njegovih pismenih zaznamkov je bilo razvidno, da mora imeti denar, ker je podpisal večje svote nemškega vojnega posojila. Iskali so in stikali, da bi kje kaj zasledili, a zastonj. Prišla je policija ter vestno preiskala stanovanje. Kako so se vsi začudili, ko so našli v stoliču, ki je bil mehko podložen in ki je na njem rajni Kärner navadno sedel, šop vrednostnih papirjev v znesku 35.000 mark!

Vojaške novice.

Pohvala sedemnajstovcev. Ljubljanski župan dr. Tavčar je dobil od polkovnika Hugona pl. Ventour, ki poveljuje 17. pešpolku, torej kranjskim junakom, zelo pohvalno pismo, v katerem pravi med drugim: »Ne le v Galiciji si je polk pridobil novih lavorik, ki jih zgodovina ne pozabi, temveč tudi tukaj, na soški fronti so si priborili hrabri Kranjci v obrambi svoje ožje domovine neminljivo slavo. Imenā Podgora, Oslavje, Sv. Mihael ostanejo s polkom večno zvezana. Ponosna je lahko naša lepa monarhija na svoje »Kranjske fante«; najtežjo dolžnost cesarju in domovini nasproti so sijajno in docela izpolnili.«

Visok obisk. V imenu in po naročilu sv. očeta je obiskal te dni kardinal-nadškof Gusmini iz Bologne avstrijske ujetnike v Cento pri Bologni. Sv. oče je dal tudi na lastne stroške natisniti za naše vojake ujetnike molitvenikov v nemškem, ogrskem in češkem jeziku. Tudi se je oskrbelo, da bodo lahko opravili velikonočno spoved. Oskrba je povečini dobra.

Veliki admiral s plačo 2. plačilnega razreda je postal sedanji poveljnik mornarice Anton Haus. To mesto je bilo ustanovljeno 4. maja 1916.

Za generalne polkovnike je imenovanih več generalov, med njimi tudi general pehote Svetozar Boroevič pl. Bojna. Poleg tega je dobil Boroevič cesarsko otomansko zlato in srebrno Imtiaz kolajno.

Prošnje za dopuste poljedelcev morajo tisti, ki so pri vojakih, osebno pri raportu oddati, oziroma naznaniti. Na prošnjo svojcev se vojno, oziroma domobransko ministristvo ne more ozirati.

Trupla padlih ali umrlih vojakov se od 1. maja do 1. oktobra iz zdravstvenih ozirov v etapnem ozemlju ne smejo ne izkopati ne prepeljati drugam.

Postrezitelj Devet mesecev se že pogreša desetnik Martin Herščak, ki je služil pri 97. pp. Domačim bi bilo močno ustrezno, če bi kaj izvedeli o njem. Zadnjikrat je pisal iz Bukovine. Poizveduje in stroške povrne Jožef Herščak, Plase Pehlin št. 179 Reka (Fiume).

Denarne pošiljatve vojnim ujetnikom. Osrednji poizvedovalni urad za vojne ujetnike oddelek »E« Dunaj I. naznanja, da sprejema slejkoprej denarne pošiljatve namenjene za naše ujetnike, ki se nahajajo v sovražnem ujetništvu. Denar se lahko pošlje po poštni nakaznici na omenjeno poizvedovalnico. Na odrezku poštne nakaznice mora biti natančno označen naslov, šarža, polk in kraj, kjer se nahaja dotični vojni ujetnik. Poizvedovalni urad zahteva kot povračilo za lastne stroške za vsako denarno pošiljatev 1 krono. Pripomni se, da v Rusijo ni mogoče pošiljati denarja po brzobjavni poštni nakaznici.

Dopisovanje z našimi ujetniki na Ruskem. Osrednja pisarna za pregledovanje dopisnic za naše ujetnike na Ruskem naznanja, da je le tedaj pričakovati, da ujetniki gotovo dobe dopisnice, ako je naslov na istih tiskan z ruskim pravopisom (cirilico). Pisarna preskrbi 50 dopisnic s tiska-

nim ruskim naslovom za vsakega posameznega ujetnika za ceno 3 K, 100 komadov 5 K. Kdor hoče imeti take dopisnice, naj pošlje svoj in natančni naslov ujetnika ter omenjeni znesek na sledeči naslov: »Kartenabteilung des Gemeinsamen Zentralnachweissbureaus, Wien, Österr. Postsparkassenkonto Nr. 153.034.«

Maj je tuj Jakob Tavčar piše iz Przemysla: Bodi nam pozdravljen ti krasni maj in podeli nam lepo cvetovi dar, ki naj požene na s krvjo poškrabljenih tleh, da bo v prihodnjem maju čvrsto zacvetelo troje krasnih cvetov: Mir, ljubezen in zvestoba!

Zakasnela voščila. (Oddana pravočasno, došla šele pretekli teden.) Podpisani kranjski fantje, zbrani pri železnem regimentu, voščijo vsem cenjenim bralcem »Domoljuba« vesele velikonočne praznike: Lisec Anton, četovodja — Krško; Schwarz Franc, desetnik — Graz; Škrjanc Janko, poddesetnik — Homec; Mestnik Anton, poddesetnik — Krško; Drnovšek Jernej — Dole pri Litiji; Mežan Adolf, trobentač — Trebnje; Škrjanc Peter — Cerklje; Siard Karol — Ljubljana; Mlinar Adolf — Moste pri Ljubljani; Gostič Polde — Homec; Hrle Janez — Homec; Mali Janez — Radomlje; Marinc Alojzij — Vrh; Marinko Anton — Dobrova; Maver Jožef — Sela (Dolenjsko).

Obisk pri generalu Kusmaneku. Povodom obiska naših ujetnikov na Ruskem je grofica Forgach od poslanstva Rdečega Križa imela v Nižni-Novgorodu zaseben pogovor z generalom Kusmanekom. Dovoljen je bil za to samo določen čas ene ure. General nosi avstrijsko uniformo, sablje pa nima. Zanimal se je seveda za domovino, toda pogovor je bil omejen tudi po vsebini, ker sta na pragu stala dva ruska častnika, ki nista dovolila pogovora niti minute čez določeno uro.

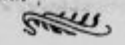
Iz ruskega ujetništva se je zdrav oglašil Franc Koblar od Sv. Lenarda nad Škofjo Loko. Eno leto ni bilo nič glasu o njem; sempatja so namigavali, da je padel. Biva v guberniji Sarátov, mesto Hvalinsk. Brzobjavka od tam je hodila štirinajst dni. Veselje doma nepopisno. — Po osmih mesecih se je oglašil iz ruskega ujetništva narednik Alojzij Jontes iz župnije Št. Janž (Murnice) na Dolenjskem. Pohvali se, da je »trav«.

Nemški letalci se kosajo med seboj. V nemški armadi imajo več prav izbornih letalcev, ki imajo v zračnih bojih prav posebno srečo. Tako slišimo, da je 1. maja zahodno od Verduna sestrelil nadporočnik Bölcke že 15. sovražno letalo; nadporočnik baron Althaus pa peto.

Pozdrave pošiljamo vsem »Domoljubovim« bralcem, prijateljem in sorodnikom Slovenci

Anton Drašler — Drašica pri Borovnici, Alojzij Pirnar — Novo mesto, Anton Kavčič — Postojna, Ivan Hribar — Gorje pri Bledu, Ivan Žnidaršič — Obločice pri Ložu, Franc Munda — Ptuj, Franc Ladič — Podgrad (Istra), Matija Udovč — Št. Janž (Dolenjsko). — Jako se veselimo, kadar prejmemo dragega nam »Domoljuba«. Veliko zabave nam prinese. Vseč nam je skrivalnica. To je krika in veselja, kdor jo prvi reši. A ne samo Slovenci, tudi Hr-

vatje in Madjari ga radi pogledajo, ker Madjari skoraj vsi govore tudi hrvatski. »Domoljub« dobivamo v dveh izvodih. Veseli in korajžni smo še vedno in potrpežljivo čakamo konca vojske, nadeja se za nas dobrega izida.

Dopisi.

Šmartno pod Šmarno goro. V nedeljo, 30. aprila, so učenci tukajšnje ljudske šole priredili kratko predstavo na korist »Rdečemu Križu« in v vojni oslepelim. Najprej so zapeli »Pesem o vinarjih«, potem so pa igrali lepo igrico »Najlepši dan«. Stvar je dobro uspela in tudi blagajnik je bil zadovoljen. — Odbornice Marijine družbe so pa po vaseh pobirale za »Rdeči Križ«. — Tudi za podpisovanje vojnega posojila se kaže precej zanimanja. Od otrok do starčkov se zavedamo vsi dolžnosti, ki jih imamo do države v teh resnih časih.

Preserje. Pri seji občinskega odbora se je sklenilo, da podpiše občina na svoj račun 10.000 K vojnega posojila. Obenem so občinski očetje lepo pokazali ljubezen do bližnjega s tem, da so vsi darovali kot člani po 4 K za Rdeči Križ. Vsa čast jim, ker do tro umevajo dolžnosti do domovine in kažejo ljubezen do trpečih vojakov. »Odprti srce, odprti roke; otiraj bratovske solze, sirotam olajšuj gorje!« to bodi še nadalje naše geslo!

Breznica. Na Belo nedeljo je priredila Marijina družba ljudsko igro: »Svoje glavna Minka« s petjem in deklamacijo Gregorčičeve pesmi »Soči«. Dvorana je bila natlačena polna, mnogi še niso mogli priti blizu. Gmoten uspeh je bil prav dober, celih 200 K se je nabralo za »Rdeči Križ«. — Med tednom so hodili v to določeni moške po vaseh in pobirali prostovoljne doneske in udnino za »Rdeči Križ«. Dekleta so pa prodajala cvetlice in znake »Rdečega Križa«. Ljudje prav radi prispevajo v ta plemeniti in človekoljubni namen. — V nedeljo 14. maja bo Marijina družba še enkrat priredila ljudsko igro »Svoje glavna Minka«. Začetek ob pol četrti uri popoldne. Vabimo!

Na Vačah. Za teden »Rdečega Križa« je nabralo šolsko vodstvo 552 K 10 vin, a to brez kake prireditve, brez prodajanja kakih znakov, še celo brez nabiralnikov. Šolarji so raznesli samo letake po družinah, denarnih zbirk niso nabirali, pač pa je ljudstvo samo prinašalo svoje prispevke od 60 vinarjev do 20 kron; tako so 204 osebe dale povprečno po 2 K 70 vin. Nebeški prijatelj otrok in oče sirot bodi darovalcem plačnik! — Ker ima ljudstvo toliko zastalega in naraslega poljskega dela, razen šolarjev pa skoraj nikakih delavcev, se je na podlagi določb ministristva in deželnega šolskega sveta šola prekinila.

Romanje k Sv. Hemi na Koroškem. — Onim, ki so vsako leto četrti petek po Veliki noči romali k sv. Hemi, v Gosposvetu, na goro Kalvarijo, k Mariji Pomagaj in v Bolše na Koroškem prosit blagoslova za polje, naznanjam, da letos romanja ne bo, ker ni mogoče dobiti legitimacij. Namesto tega bomo šli romarji iz Poljanske doline v Ljubno in na Brezje. V petek dne 26. ma-

ja se zberemo v Ljubnem, tam bomo imeli zvečer litanije in opravili spoved. V soboto bo v Ljubnem sv. maša, potem pa gremo na Brezje, kjer bo ob desetih sv. maša. — Matevž Demšar, posestnik v Zaprevalu, p. Poljane.

Slike in črtice z bojišč.

»Marija me je rešila!«

Anton Bončina iz Gorenje Kanomlje pri Idriji opisuje ta-le čudoviti slučaj:

Bilo je novembra meseca lanskega leta, ko sem bil v najhujšem ognju na italijanskem bojišču. Dva dni in dve noči smo bili v ognju, ki ni nič ponehal. Ko je vendar ponehalo, so nas izmenjali drugi vojaki, in mi smo bili veseli, ko smo mislili, da bomo imeli mesec dni počitka. Ali žalibog, bilo je drugače. Kakor hitro so Italijani spoznali, da smo prepustili jarke drugim vojakom, so se navalili z vso silo nanje in jih pregnali iz jarkov. Zato smo pa dobili mi povelje, da moramo one rove dobiti nazaj z vsako ceno. Šli smo in se bili tri dni in tri noči neprenehoma. Hvala Bogu! Tretjo noč se nam je posrečilo, da smo zopet rove zasedli. To noč, 27. novembra 1915, sem bil ranjen. Nisem mogel biti več v rojni črti. Skušal sem se kam skriti pred sovražnikovimi granatami. Goreče sem prosil Marijo, da bi me obvarovala smrti. Prišel sem do neke jame. Notri je bil že neki Nemec, ki je bil tako hud, ko sem se še jaz hotel skriti v tisti jami, da me je bilo groza. Lezel sem proč, pa goreče klical Marijo na pomoč. Par metrov proč sem bil od Nemca, ko je naenkrat udarila granata v cno jamo ter nesrečnega moža vsega raznesla. O večna slava Mariji, ki me je tako čudovito obvarovala gotove smrti!

Skupno praznovanje ob beli zastavi.

Severno bojišče 27. 4. 1916.

Vojak I. N. piše:

Sprejmite moje srčne pozdrave, ki vam jih pošiljam s severnega bojišča. Namenil sem se nekaj več pisati o velikonočnem praznovanju. Zjutraj ob šestih je bilo vstajenje, takrat sem bil v službi. Ob desetih je bila sv. maša za vojake. A poglavito je bilo to, da nas sovražnik ni nič motil. Rusi so prišli k nam, nam podajali roke ter prosili, da ne streljati in da tudi sami ne bodo streljali. In tako je tudi bilo. Ze zjutraj ob osmih je zaplapolala bela zastava na sovražnikovi strani, prav tako tudi pri nas. Kmalu nato so prišli naši — sicer sovražni — sosedje k nam ter se menili z nami kakor domači. Veseli smo bili, ker nismo čuli niti enega strela, ampak samo petje na naši in sovražni strani. Petje je odmevalo po vsi dolini; vsi smo Bogu hvalo prepevali. — Velikonočni ponedeljek je bil lep dan in zopet brez streljanja. Ruski vojaki so prišli in naše vojake »vkušavali«. Vse je mislilo, da bomo že skoro šli domov; možje k svojim ženam, mladeniči k svojim staršem. Tako je šlo še par dni naprej. Rusi so se tako privadili pri nas, da jih ni bilo več spraviti nazaj. Sedaj je pa prišlo povelje, da sovražnika ne smemo več spuščati »v vas«. Zdaj se že zopet sliši kak

strel, toda prav malo; podnevi skoraj nič.

Meni se godi še precej dobro; imam prav lepo službo. Zdrav sem še precej, hvala Bogu; samo en prst mi malo nagaja, ker mi je pozimi zmrznil. — Bog Vas ohrani v zdravju in veselju v mojem rojstnem kraju Št. Petru. S hvaležnim pozdravom.

Zvestoba naših.

Bojišče, 20. 4. 1916.

O hrabrih činih in junaštvu vseh polkov in bataljonov se je že veliko pisalo po različnih časopisih. Pozabiti se ne sme, da se je tudi naš ... lovski bataljon neštokrat odlikoval pred sovražnikom. To priča veliko število hrabrostnih kolajn, ki krasijo prsa naših junakov. Od začetka vojne je šel nad Ruse; tam se je udeležil vseh velikih bojev. Meseca oktobra 1914 je naskočil naš bataljon cel ruski polk ter ga popolno uničil, ostanek (polkovnika in

V božjo previdnost zaupajoči hočemo z združenimi moči vse preizkušnje, pomanjkanja in nevarnosti, ki nam prete, dobrovoljno prestat, saj s tem nam je zagotovljen zaželjeni mir in slavna zmaga v blagor naše ljubljene domovine.

Bog živi ljubljene cesarja in mogočnega Avstrijo!

Podlovca Josip Prelesnik in Vencelj Auer.

Tretjikrat na bojišče.

Albin Planinec, desetnik pri strojnih puškah, sporoča:

Sprejmite mnogo srčnih pozdravov, kakor tudi vsi vojni tovariši in čitatelji najbolj priljubljenega mi lista »Domoljuba«.

Zdaj odhajam že tretjikrat na bojišče.

Z veseljem in ponosom odhajamo spet v bojno črto, kjer se nam nudi toliko zanimivosti. Gremo, da pomagamo prekrižati račune hinavskemu Lahu.

Nemški infanteristi v novi opremi.

300 mož) pa ujel. Ob tej priliki nam je prišel v roke častni meč, ki ga je ruski car podelil polkovniku za njegovo hrabrost v rusko-japonski vojski.

Kmalu bomo obhajali obletnico, kar smo v fronti proti izdajalcu. Pa tudi tu ni bil naš bataljon med zadnjimi. Trdno kot neomajna skala stojimo proti izdajalskim navalom Italijanov, ki se z vso silo zaganjajo ob neprodorni zid. Vsi častniki in moštvo se zaveda svoje dolžnosti; zato se ni bati, da bi kdaj polentar gospodaril po naši lepi slovenski zemlji. Akoravno je treba veliko trpeti, smo vedno veseli in dobre volje, ker smo skupaj skoraj sami Slovenci: Kranjci, Štajerci in Primorci, in sedaj smo dobili še brate Bošnjake.

Ves oddelek strojnih pušk je izborno opremljen z vsem, kar nudi vojaku udobnosti in varstva. Še celo svojo godbo imamo, in sicer pod spretnim vodstvom nekoga Dunajčana. Gosli, harmonika in kitara nam oskrbe mnogo zabave, pa tudi navdušenja. Pesem se glasi za pesmijo, da je res prijetno biti med takimi ljudmi.

Če bo g. urednik tuintam pustil še kaj prostorčka za kakšen dopis v »Domoljubu«, vam bom iz srca hvaležen.

Vsem prijateljem na Kranjskem kličem pri odhodu: Bog Vas živi! Dal Bog, da se skoraj vidimo kot zmagovalci! Vsem Orlom in zavednim Slovenkam kličem krepak: Z Bogom! Na zdar!

Kako smo slovenski pionirji obhajali Velikonoč.

Dragi nam »Domoljub«! Tu na bojišču te kaj radi prebiramo; prinašam nam razne novice tudi iz domačih krajev, ki jih tukaj redkokdaj slišimo. Bili smo nekaj časa v ozadju. Ko se nam je približala Velikonoč, smo se začeli razgovarjati, kam bi šli letos po pirhe. In res čudno! Naša želja se je hotela izpolniti. Že v soboto zvečer dobimo povelje, da naj gremo k Lahom gledat, če imajo še kaj polente za Velikonoč. In v nedeljo zjutraj, ko smo doma ponavadi začeli segati po blagoslovljenih rečeh, smo se tukaj začeli pomikati proti sovražniku. Pot naša je bila čez planino, kjer nam je grozila burja s silnim dežjem. Že vsi premočeni smo dospeli na pol hriba, kjer nas je začel polagoma dež zapuščati in obiskovati sneg. Sipel je tako, kakor malokdaj. Hudo je bilo na vrhu planine; tam, kjer bi drugače imela biti na prostem cesta, so bili zdaj iz velikega snega štiri do pet metrov visoki klanci, po katerih smo šli naprej do cilja. Naselili smo se bili čisto blizu polentarjev. Pa polente nismo dobili; zdi se, da jim je že davno zmanjkalo. Bili smo mokri in se tresli od mraza, da celo zimo ne tako. Blížala se nam je noč. Sedaj se je šlo za prenočišče. Tukaj ni hiš, ampak pust kraj. Toda slovenski junak si zna povsod pomagati. Kljubovali smo mirazu in burji. Iskrene pozdrave pošiljamo s sneženih planin in strmih pečin: Anton Šega iz Loškega Potoka, Anton Hofer iz Šent Ruperta, Anton Polše z Dobrave, Stanislav Tanko iz Ribnice. — Franc Povhe. — Raka, Ivan Šusteršič — Grčar, Alojzij Bérdon — Lozice, Alojzij Ull — Jarenina, Alojzij Puhar — Sladka dolina, Jurij Prečko. — Vestfalsko, Jurij Šlef — Kočevje. — Pošiljamo srčne pozdrave vsem domačim, bralkam in bralcem »Domoljuba«.

Na lov.

Bojišče 1916.

Ljubi domači!

Vaše karte sem vse dobil. Lepo se zahvaljujem. Veseli me, da Vam je dobro. Bog daj, da bi zanaprej ne bilo slabše.

Zaradi Toneta nikar preveč ne žalujte, saj je bolje zanj, kakor če bi se mučil tu na svetu, kajti Bog ve, kako bo še. Molimo zanj, če potrebuje naših molitev. Tudi zaradi mene Vam ni treba skrbeti. Kar Bog hoče, to naj se zgodi. Prosimo nebeško mater Marijo, da bi se po njeni pripomoči potolažil razburjeni svet in da bi se povrnil med nas ljubi mir. Zdrav sem, hvala Bogu.

Zdaj, ko se dela mrak, smo jeli kuhati čaj. Včasih se nam prav dobro posreči, zlasti, kadar dobimo več sladkorja. V eni luknji nas je 11. Dva sva Kranjca, devet je Štajercev. Drugače je življenje vedno po navadi, le tiste živalice nas preveč preganjajo, ki imajo po šest nog. Zanimivi so prizori: Smodko v usta, srajco v roke, pa hajd na lov na divje živali — uši. Pri teh pobojih nobenega usmiljenja; pobijemo staro in mlado.

Srčno pozdravlja Vaš

Josip Prelesnik, podlovec.

Na gologorski višini.

Spomin na ognjeni krst.
26. avg. 1914.

Za gališko tam ravnico
sveti se krvavi zor;
v boj za zmagu in pravico
hrabro stopa tretji zbor...

Tam sovrag preti. Zasesti
rodno zemljo hoče nam.
V boj junaki, domu zvesti!
Trud sovraga bo zaman.

Na višino gologorsko
vgnezdi se ga zборе tri.
Nič strahu! Kot vselej moško
v boj naš hrabri zbor hiti...

Že zasveti se v daljavi
v nočni uri bojni žar,
in odmeva po planjavi
groma prvega udar.

Hrabri vsi, junaki čvrsti
v boj krvavi se spuste,
v žaru ognja v dolgi vrsti
brž jih mnogo polové.

Puška poka, meč se bliska,
dviga v zrak se črna prst;
roj naš vedno bolj pritiska
v sredo vseh sovražnih vrst.

Zmage dan! Zdaj na Karpate
hrabri zbor na bojni ples,
Ruse je povabil v svate.
Nov se vnel je bojni kres.

Zopet zmagaja. Vse priznanje!
Bil pohod je zmagovit.
Iz dežele bil poğan je
naš sovražnik ves srdit.

Korporal Ivan Gruden.

4. VOJNO POSOJILO!

Država potrebuje denarja. Kdo pa je država? Ali ne mi avstrijski podaniki? Torej država pravi, naj damo denar mi sami

sebi. S tem si bomo zagotovili dosedanje vojne uspehe, priborili novih zmag, skrajšali vojno in pospešili mir. Sovražnik ne more zmagati, to je jasno; poražen je bil pravzaprav na vseh bojiščih, in zdaj je sklenil, da nas hoče poraziti na gospodarskem, denarnem polju. Toda takega poraza mu ne bomo privoščili in ne dovolili. Država kliče vsakega posameznika, naj se pridruži skupni denarni vojski v lastno korist. Kdor ima vložno knjižico, ali vrednostne papirje, police — lahko na to podpiše denarno posojilo. Banke in denarni zavodi vse povedo, kako visoko posojilo se podpiše na ta ali drugi papir. — Tudi šolski otroci se lahko udeležijo. Ako jim starši dajejo 17 K 50 vin., podpišejo lahko 100 K.

Sedaj je med kmeti dokaj denarja, ki ga vsi denarni zavodi še vedno radi sprejemajo. Toda nabralo se je povsod že toliko gotovine, da se je semtertje uvedlo gibanje za znižanje obresti od hranilnih vlog. To vlagalcem ne more biti posebno všeč. Pa si tudi lahko pomagajo: nalože naj svoj denar v četrtem državnem vojnem posojilu, kjer jim je zagotovljena največja varnost in najvišje obresti. Tu si more zlasti enkrat tudi kmet brez krvavega truda zagotoviti znaten dobiček, kakor so ga drugače vajeni živati samo gospodje kapitalisti. Prepričani smo, da bo naš kmet razumel in izkoristil ugodno priliko v čim največji meri. S tem se bo pa oddolžil tudi našim slavnim četam, ki ob nepopisnih mukah in naporih z lastnimi prsi zastavljajo pota sovražniku, da ne more prodreti naprej in prstošiti mest in vasi.

Še nekaj dni in podpisovanje bo zaključeno. Dosedanji uspehi kažejo, da bo denarna zmagaja zopet sijajna. Oglašajo se kapitalisti z ogromnimi vsotami, ne zaostajajo pa tudi ne srednji in nižji sloji. Pri tem tekmovalju deluje pač v prvi vrsti ljubezen do domovine, pa tudi ugodni pogoji in lepi dobički.

Nekaj števil: Ljubljansko mesto je podpisalo zopet 150.000 K vojnega posojila. — Gospodarska zveza enako 150.000 K. Pri Kranjski deželni banki so se oglasile osobito naše občine z znatnimi podpisi od 1000 do 10.000 K. Skupno je do 5. maja pri deželni banki podpisanih 2.604.000 K četrtega vojnega posojila. Pri ljubljanski kreditni banki je do 6. maja bilo priglšenega IV. vojnega posojila 3 milijone 307 tisoč kron. — Tvrška Julij Meinel, ki uvaža in trguje s kavo, je podpisala skupno s prejšnjimi posojili 2.400.000 K. — Goriški deželni odbor 100.000 K (poprej 450.000 K).

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Naši državniki in tovarnarji želijo po vojski ožjo gospodarsko zvezo s Turčijo, ki bo najboljši trg za naše pridelke in nam bo lahko dajala žito, bombaž, južno sadje, kože in druge, kmetijske pridelke, ki jih pri nas primanjkuje. Tudi za gospodarje je pogled v turške razmere prav zanimiv, ker nam kaže razmere, v kakoršnih smo bili še pred davnim časom.

Gospodarsko stanje nam kaže kupčijska bilanca. Leta 1910./11. so vpeljali moke za 48'64 milijonov frankov, riža za 26'73, sira za 33'85, fižola za 3'09, zdroba za 1'83, graha in leče za 0'98, prosa za 0'5, sira za 4'55, zabele za 3'55, sibirskega in umetnega masla za 1'2, krompirja za 1'8 milijonov frankov. Prodali so: ječmena za 18'7 milijonov, sezama za 8'38, fižola, leče in graha za 7'57, ovsu za 4'74, turščice za 1'14, koz in ovc za 7'83, govedu za 5'01, konj za 1'61, rozin in cveb za 30'72, lešnikov in orehov za 27'29, fig za 15'92, datelnov za 9'13, pomaranč in drugega sadja za 14, jajc za 12'72 milijonov frankov. Iz teh števil vidimo, da je Turčija res od narave bogata blagoslovljena dežela, toda gospodarsko še zelo zapuščena. Podnebje je milo, moče zadosti, če se malo pazi, da se polje in travniki namakajo. Toda do zadnjega časa je hotelo vse od ubogeta turškega kmeta živeti, ki še sam nima veliko. Najbolj čudno je, da se toliko žita in moke uvaža, ko imajo v širni Mezopotamiji najrodovitnejšo zemljo na svetu in je tudi v drugih krajih svet za obdelavo prav sposoben. Zdaj manjka tam posebno delavcev. Iz Male Azije so pred dvema letoma izgnali 150 tisoč Grkov, ker so se bali, da bi znali zopet tujce klicati v deželo. Prebivalstvo so pa zelo končali notranji nemiri prejšnjih let, koze in kolera, malarija, razne ostudne bolezni, na katerih ljudje precej trpijo. Sicer je prišlo iz evropske Turčije v Azijo veliko naseljencev, katerim pravijo mutadži, ki pa niso znali delati.

Živine je prav veliko, paša je dobra, toda živinoreja zelo slaba. Govejo živino imajo skoro edino za delo in meso. Krava je celo leto na paši. Kadar pade sneg, jo postavijo v hlev, to je nekak ograjen prostor iz vej. Krme dobi le par pesti, sena komaj toliko, da ne pogine. Za mleko se noben dosti ne meni. Kar ga je, se za dom porabi. V hribovitih krajih Male Azije imajo veliko ovc. Celo leto se pasejo zunanaj, le v najhujši zimi jih zapro v odprte staj, kjer jih na tisoče vsled mraza in pomanjkljive krme pogine.

Več kakor polovica polja je neobdelana. Proda se veliko orehov, datelnov, pomaranč in rozin, toda še desetkrat toliko bi se lahko doseglo. Tobaka so le v okolici Smirne pridelali 7 milijonov kilogramov. Rodovitne vinograde jim uničuje mildev, naša trtna uš. Vlada je izdala zelo stroge naredbe, da se zatre. Še hujši križ so pa kobilice.

Roji kobilic so po več ur dolgi in široki. Kamor pridejo, končajo popolno vse, kar je zelenega. Vlada je l. 1914. poslala vojake nad kobilice. Le v okraju Aidin so pokončali v štirih mesecih 2,200.000 kilogramov samih jajc te škodljive živali. — Ubohi ljudje se bojijo še roparjev, ki kaj radi h kmetu v goste pridejo. Vlada ima dober namen te roparje zatreti, pa dobro delo gre le počasi naprej. Beduine, ki pasejo po samotnih krajih svoje čede, bi rada pokmetila, da ne bi tako ropali. Toda pomosnemu Beduinu je ljubše lenuško življenje, kakor trdo kmetovo delo.

V resnici je v Turčiji zelo veliko rud, zlasti bakra, žvepla, železa, cinka, antimona, pa tudi srebra in zlata. V

Mali Aziji so največje zaloge živega srebra na svetu. — Ti zakladi so že dolgo mikali Angleže in druge države, zdaj se bodo skoro gotovo nam odprli. Gozdov je bilo izredno veliko, toda niso jih varovali. Vsak je sekal, kjer mu je bilo najbližje; včasih pa tudi gozd nalašč zažgal.

Turška posebnost je tudi tiftik, diaka angorske koze, ki je po celem svetu znana. Poprej so tiftik prodajali le na Angleško, zdaj gre skoro vse v Nemčijo in Avstrijo. Čim manj se kozi daje krme, tem boljši je tiftik. To je pa menda kaj lahko izvršiti. V Turčiji upajo naši zanaprej pridelovati bombaž, svilo, jedilno olje in sezam, da bomo manj od sovražnikov odvisni. — Vse bo stalo pod nemškim vodstvom.

Velike so množine žita, ki so jih naši nasprotniki kupili v Ameriki od 1. julija 1915 do 6. aprila 1916. Samo pšenice je šlo v Evropo 68,071.580 q. in moke 16,168.850 stotov. Skoro polovico je vzela sama Angleška. Zraven so še prodali čez 4 milijone stotov turščice. Pozabiti ne smemo, da so vsaj toliko žita še drugod, zlasti v Kanadi, Argentini in Avstraliji kupili. — Posebno slabo gre z živežem Lahom. V Ameriki so kupili 12 milijonov stotov pšenice, 2'5 milijona stotov moke. Zato so morali dati najmanj 600 milijonov kron. Veliko so kupili Lahi tudi v Avstraliji. Časopisi poročajo, da se bo tam naložilo veliko žita za Italijo. Zdaj si pomagajo dežele, ki prodajajo žito in živino. Argentini je tudi prejšnja leta več izvozila, kakor je sama drugod kupila. Pa kaj je pomagal ta prebitek, ko so morali v Evropo obresti od danih posojil plačevati. Zasluzek kmetov so kapitalisti pobrali. Lani je pa bilo 1500 milijonov prebitka. Tako bodo plačali Evropi stari dolg ameriškanski dolžniki. Ta dolg je še zdaj precej velik. Pred vojsko so Angleži in Francozi naložili vsako leto 3 do 4 milijarde posojil v tujih deželah.

Na Srbskem je vojaštvo osnovalo veliko tovarno za milo. Tam doli je prav huda kuga. Poginjene prešiče so popred navadno zagrebli. Pri novi moderni tovarni so tem poginjenim živalim vzeli mast in jo porabili za milo in glicerin, ki se rabi za izdelavo streliva. Dosedaj so porabili 3000 prešičev. Milo dajejo po 3 K 1 kg, ko stane drugod 8 K. Vendar je bilo nad 50.000 kron čistega dobička. To je gotovo nekaj res vzornega. Vsa čast vojaški oblasti za take naprave!

V zadnjem času najbolj primanjkuje masti v naši deželi. Prešičev je bilo veliko čez domače potrebe. Večina masti se je prodala iz dežele. — Letos še polovica gospodarjev nima malih pujsov. Kakor zdaj kaže, jih ne bodo mogli dobiti. Da bomo imeli zadosti mesa in masti, se mora kmetom dati veselje do dela. Če je v vednem strahu, da mu vzamejo prešiče po najvišjih cenah, bo vse prodal, če je zrelo ali ne, da se obvaruje škode.

Zelo čudno je tudi, da se vedno na novo prosi, naj se dovoli za mesta rekvizicija goveje živine. Ali gospodje nič ne pomislijo, da vsako tako ravnanje vzame kmetu zaupanje. Kaj bo pa pozneje? Kmet vselej rad prodal, kadar je živina za prodati. Če se zdaj vzame nedorasla živina, kra-

ve za mleko ali delavni voli, kaj bo v prihodnosti z našim gospodarstvom!

Goveje živine je bilo 1. maja na Dunaju 1452 glav. Prodajali so voli: I. do 445, II. a do 425, III. 400—405, krave 360—430. 2. maja je bilo na Dunaju 2494 prešičev za meso in 2082 debelih. Mesnati so se prodajali do 5'70, debeli do 5'75. To je najvišja cena, ki se je doslej dosegla. Težki konji se plačujejo na Dunaju 1600 do 3000 K, konji za meso 460—720, jajca se zelo naglo draže, blaga je malo. Prodaja se jih 11 do 12 za 2 K.

Drugi strojniški tečaj pri Gospodarski zvezi v Ljubljani se vrši od 17. do 27. maja t. l. n e p a od 21. do 31. kot je bilo že objavljeno.

Oddaja žvepla. Nujno potrebnega žvepla še ne dobimo in se bo vsa njegova dobava žalibog močno zakasnila. — Kakor poroča Splošna zveza kmetijskih zadrug v Avstriji deželnemu odboru, je bilo c. kr. poljedelsko ministrstvo primorano, ustavititi vse odposiljanje žvepla iz Kolina na Češkem, ker se je izkazalo, da se je žveplo potoma vnelo. Ministrstvo mora sedaj pred nadaljnjim razpošiljanjem doognati, kaj je vzrok tej nevarnosti, da se žveplo, ki se melje v Kolinu, tako rado vname. Dokler se te preiskave ne končajo, toliko časa ne bo mogoče dobiti žvepla. Obveščamo o tem vsa naša županstva in prizadete vinogradnike, ki so letos vsled te velike nepravilne primorani svoje vinograde najprej škropiti in šele potem kasneje žveplati.

Olajšave za pašo po gozdih. C. kr. poljedelsko ministrstvo je odredilo, da veljajo leta 1915 dovoljene olajšave za pašnjo po gozdih, ki so last države in verskega zaklada, tudi za leto 1916. Interesenti se opozarjajo, da se po razmerah poslužijo te udobnosti. Natančneje pogoje je poizvedeti pri c. kr. gozdnih in domenskih oskrbništvih in pri c. kr. okrajnih glavarstvih na Kranjskem.

Za izobrazbo obrtnega naraščaja. Ker so vsled vojske prenehali z delovanjem vsi zavodi, namenjeni izobrazbi obrtnega naraščaja, se je vršil na poziv »Zavoda za pospeševanje obrti« v njegovih prostorih dne 1. t. m. posvet o potrebnih odredbah za poživljenje obrtnega pouka. Udeležili so se poleg predsedstva »Zavoda za pospeševanje obrti« tudi zastopniki obrtne in trgovske zbornice, c. kr. državne obrtne šole, vajeniškega zavetišča, obrtnih zadrug ter zadrugi inštruktor za Kranjsko. Dognalo se je predvsem, da je v rednih razmerah v Ljubljani nad 700 vajencev, danes jih je še nad 500. Vsi ti vajenci so že skoraj dve leti brez šolskega pouka, veliko od teh jih dokonča učno dobo, pa nimajo prav nobenega šolskega znanja. Pomanjkanje blagodejnega šolskega vpliva povzročuje posebno za vajence trajno strokovno in dostikrat tudi moralno škodo. Vsi udeleženci so soglasno poudarjali najnujnejšo potrebo, da se prične s poukom v obrtno nadaljevalnih šolah kar najpreje mogoče. Poskrbeti je pa treba tudi za one vajence, ki so že dokončali svojo učno dobo, in so torej že oproščeni, pa niso obiskovali nobene nadaljevalne šole. V tem

Za naše gospodinje.

Sadite dosti korenja! Na Nemškem, v Ameriki in na Angleškem je korenje jed, ki pride na najbolj gosposke mize; pri nas so ga začeli tudi bolj ceniti. Letos bo pa korenje posebno v časti, ker je tako malo sladkorja, korenje ima pa toliko sladkorja v sebi, da so sladili prejšnje čase zdravila in jedi s korenjevim sokom. Za oslajevanje so izželi zriban koren in sladili s surovim sokom, ali so pa kuhali sok, dokler se ni zgostil. Včasih so pa deli kar kuhanega korenja v jed. Korenjeva jed da človeku moč, vpliva dobro na pljuča in na jetra, odganja gliste in krepi ledvice. Namesto krompirja bi morali uživati ljudje več korenja ali pa vsaj skupaj s krompirjem. »Gospodinja« je bila prinesla lani več korenjevih jedi in prinese tudi letos še kaj.

Kar bo pa letos posebnega pomena: — korenje nam nadomestuje tudi p r e k o m o r s k o k a v o ! Korenjeva kava je dosti okusnejša od cikorijske in dosti bolj redilna in zdrava kakor cikorijska. Tudi je kava po cikoriji grenka, korenje pa je sladko. Letos ko je malo žita za kavo, si bo oprazila marsikatera gospodinja korenja in ko se bo navadila te kave, ne bo segla več po drugi.

Naredi se tako: Koren se ostrže do čistega, razreže po dolgem v tanke kose in suši na lesah v peči za kruhom ali v sušilnici, pečici. Dobro posušen koren se zlomi na majhne kose, prži in zmelje kakor prava kava. Žlico zmlatega je treba dobro prevreti na četrt litra vode. Kdor hoče, prida lahko žitne ali par zrn prave kave. Izkušnja pouči gospodinjo, kako ji bo najbolj ugaljalo. Bolj sladko ko je korenje, bolj sladka bo kava.

Iz korenja se naredi tudi dobra pijača za zdrave in bolne: Razreži korenja, deni vanj malo kvasu in zalij s kropom. Vse to mora stati v topli kleti, da prekipi; odlij v steklenice. To je slajsto-kisla pijača, ki se deva poleti v vodo ali pije sama zase.

Tedenska pratika.

Petek, 12. maja: Sv. Pankracij, muč. — Sv. Nerej in tov., muč. — Sv. Ciril Jeruzalemski. (†386.) — Sv. Epifanij, škof. (†403.)

Sobota, 13. maja: Sv. Servacij, škof. (†384.) — Sv. Janez, Molčečnik. (†559.) — Sv. Glicerija, dev.

Nedelja, 14. maja (3 povelikonočna): Sv. Bonifacij, muč. — Sv. Pahomij, pušč. (†348.) Sv. Julija, muč. (†439.) — V nedeljskem evangeliju Jezus napove svoj odhod.

Ponedeljek, 15. maja: Sv. Zofija, muč. — Sv. Hilarij, spozn.

Torek, 16. maja: Sv. Janez Nepom. (†1383.) — Sv. Ubald, škof.

Sreda, 17. maja: Sv. Paškal, spozn. (†1592.) — Sv. Maksima, dev.

Četrtek, 18. maja: Sv. Venancij. (†250.) — Sv. Feliks, spozn.

Solnce vzhaja ob 4. u. 17 m. (solnčni čas), zahaja ob 7. u. 41 m.

Luna: Polna luna dne 17. maja ob 3. u. 11 m. popoldne.

Sv. Julija, mučenka.

† po l. 439.

Po smrti sv. škofa Avgušтина (430) so se začeli za katoliško Cerkev v severni Afriki zelo slabi časi. Deželo, ki je bilo v nji krščanstvo veskozi razširjeno in dobro utrjeno, si je podjarmij vandalski kralj Genzerih; katoličani so morali trpeti hudo preganjanje, kajti novi naseljenci so bili krivoverci (Arijanci). V Kartagi, slovečem mestu takratne dobe, so prijeli zelo izobraženo hčerko odličnega meščana, Julijo, ter jo prodali kot sužnjo trgovcu Evtihiju iz Sirije. To veliko ponižanje in občutljivo breme je prenašala vztrajna devica tako potrpežljivo, da ji je gospodar dovolil vso prostost v hiši. Julija je iskala in tudi prejela dovolj tolažbe v molitvi in v svetih knjigah, ki si jih je izposodila od krščanskih Sircev; nalagala si je pa še prostovoljno marsikatero pokorilo. Nekoč se je peljala z Evtihijem čez morje na Korziko. Došla je tja, ko so domačini — takrat še pagani — obhajali neko pogansko slovesnost in darovali svojemu maliku. Evtihij se je udeležil daritev ter tudi daroval enega vola, dočim je Julija ostala na ladji. Hitro se je izvedelo, da ima Evtihij sužnjo, ki je kristjana ter se zaradi tega ne mara udeležiti vesele slovesnosti in pojedine. Takoj jo pokličejo. Cesarski namestnik Feliks jo je hotel prisiliti, da bi se udeležila poganskega malikovalstva. Ker je to povelje odločno zavrnila, se je Feliks razburil ter ponudil Evtihiju štiri druge sužnice za Julijo, da bi jo odtegnil varstvu dosedanjega gospodarja. Evtihij pa ni privolil. Nato so ga vprijanili in ko je spal, je Feliks še enkrat poskusil, zlomiti stanovitnost dobre Julije in sicer s tem, da jo je dal bičati in tepsti po licih. Toda ostala je stanovitna toliko časa, da je umrla kakor naš Gospod — na križu.

Julija ni stopila v službo za denar in ne prostovoljno, ali vendar je služila svojemu gospodarju vedno z veseljem in z vso vestnostjo, tako da ji je gospodar popolnoma zaupal ter dovolil, da je lahko izvrševala verske dolžnosti ter je ni maral prodati niti za štiri druge sužnje. — Dokaz, koliko spoštovanja in zaupanja zasluži zvest in zanesljiv uslužbenec.

Pomirjenje živeev je pri vsakem boleznem stanju najvažnejše merilno pravilo. Razdraženi živeev nam povzročajo veliko večjo bolečino kot je v resnici. To lahko spoznamo, če naš kakšna stvar naglo odvrne od pozornosti na bolečino na pr. po kakšnem zanimivem pismu. Ko začnemo brati pismo, ne čutimo več bolečine. Zatorej je pomirjenje živeev najvažnejše sredstvo za polnjenje bolečin. Bol lajšajoče in živeev pomirjajoče sredstvo, ki učinkuje naglo, je Fellerjev dohodilski fluid iz rastlinskih esenc z zn. „Elix fluid“, ki prinese olajšanje pri bolečinah vsake vrste. 12 steklenic tega domačega zdravila pošlje poštine prosto za K 440. Oboje domačih zdravil bi naj bilo vedno pri roki, ker nadomeščajo skoro celo domačo lekarno in so tako zavrujemo proti vsem mogočim bolečinam, ki nastopajo kot posledica utrujenosti, prepilja in vlage, posebno pa vsled zavdivanja pokvarjenih jedil i. t. d. Zelo se hvale Fellerjev črtnik proti migreni. Cena K 1.— (18)

Najnovejše z bojišč.

Razstrelba pri Sv. Martinu. Na prostoru pri Sv. Martinu, zahodno od cerkve, so naši z mogočno mino razstrelili del italijanske bojne črte. Lahki so imeli velike izgube.

Napredek pri Vrdu. Na levi strani Moze so zasedle nemške čete več jarkov. Sovražnikove izgube so občutne. Nemci so ujeli tudi 1320 Francozov, med njimi 40 častnikov.

Vprašanja in odgovori.

F. K. — št. Ruprt: Na fronto ni moč poslati. Sprejeli bodo pa radi pri upravi »Rdečega Križa« v Ljubljani.

E. E. — Gradec: Oglašanje v »Domoljubu« je L. P. začasno vsled prehodne obrestne mere opustila in prične z zopetnim inseratom ob pričetku novega polletja. Morda Vam je znano, da se denarni zavodi vsled obilice denarja posvetujejo, če bi kazalo obrestno mero za nove vloge znižati že sedaj, za vse druge pa s pričetkom drugega polletja. Ker tega ni mogoče ločiti v oglasu, se je ustavil in se zopet prične z novim ob drugem polletju. Drugega vzroka ni.

J. R. — Jurjeva dolina: Vzrok bo v tem, ker ni bil poklican kot črnovojnik, marveč kot vojak stalne armade. Če pa služi že četrto leto, bi vama pa menda že šlo nekaj podpore. Postava pravi, »da dobe vzdrževalno tudi svoji onih vojakov, ki služijo čez dve leti (pri kavaleriji, če služijo čez tri leta).«

To in ono.

Težavna stvar. Slavni francoski pravoslovec in učenjak Olivier Patru, ki je umrl v Parizu l. 1681, je bil do zadnjega popolnoma reven in brez premoženja. Nekoč so ponoči udrli tatovi v njegovo stanovanje. Našli niso nič posebnega, dasi so prišli celo v njegovo spalnico. Brskali in stikali so po predalniku ter s šumom zbudili učenjaka. Ta se jame prestrašenim potepinom smejati; nato jim zakliče: »Kako ste nespametni, da iščete in hočete najti v temi denar, ko ga jaz še ob belem dnevu ne morem zaslediti!« Uzmoviči so se nato prijazno poslovili.

Enako z enakim. Upnik: »Ker sem moral ravno tukaj mimo iti, sem vam prinesel račun!« — Dolžnik: »Kako lepo od vas! Kadar bom jaz moral ravno mimo vas iti, vam bom prinesel denar!«

Listnica uredništva.

Prosimo, da bi nam naša priljubljena pesnika-vojaka: četovodja Vid Ambrožič ter invalid Jožef Mohor naznanila najnovjši naslov.

Drugim dopisnikom: Pesmic smo prejeli zadnji čas precej veliko; žalibog da niso vse dovolj uglajene za tisk. Kolikor bo moč, bomo sčasoma priredili.

Dobre knjige.

St. Premrl, Šmarnice, 10 Marijinih pesmi za mešan zbor, deloma z orglami. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena partituri K 1.50, glasovi po 30 vin.

Šmarnice so umetno delo našega neutrudljivega stolnega kapelnika, ki ima blagi namen boljšati glasbeni okus ljudstva in podati cerkvenim zborom plemenite, tečne hrane. Pesmi niso ljudske, marveč umetne; niso zložene za take, ki ne znajo peti (za tiste je znal zlagati šmarijski šomašter) ali, ki se ne marajo truditi; marveč zložene so za zbere, ki se pridno vežbajo, za pevovodje, ki znajo pevčev pesmi razložiti, jih v duha pesmi vpeljati, in ne prejenjati, dokler ne zna vsak pevec po intervalih, ritmiki, dinamiki lepo in umetno izvesti pesem. Tako naštudirane pesmi bodo gotovo izvrstno uspevale in naredile velik vtis. Kar je lahko, je redkokdaj kaj vredno; take pesmi pa ne izgubijo mikavnosti, marveč se poslušajo tem raje, čim večkrat se čujejo.

Ker je tisek skladeb dandanes predrag, so pesmi natisnjene v Blasnikovi kamenopisalni in je izdaja precej čedna, papir vstrajen. Priporočam pesmi najtopleje. P. H. Sattner.

Cerkvenim pevskim zborom priporočam Katoliška Bukvarna v Ljubljani:

Kimovec, Srce Jezusovo vse hvale najbolj vredno. 21 pesmi na čast presv. Srcu Jezusovemu. Partitura. 2 K 40 vin., glasovi po 50 vin.

Ferjančič, Litanije sv. Jožefa. Za mešan, oziroma tudi eno-, dvo- ali triglasni zbor. Cena 30 vin.

Premrl, Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih. Za mešan zbor. Cena partituri 2 kroni 40 vin., glasovi po 60 vin.

Chlondowski, Sancte Joseph. Invocatio una voce sola et choro ad IV voces inaequales alternatim concinenda. Cena partituri 60 vin., glasovi po 10 vin.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 3. maja: 14, 79, 60, 56, 7.

Dunaj, 6. maja: 33, 71, 22, 61, 31.

SKRIVALNICA.

Kje je mlinar?

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike, 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884.

(Mesečni obrok za vseh pet srečk ozirom. dobitnih listov samo 5 kron 12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

☛ V Šmartnem ob Savi je naprodaj ☛

zemljišče s poslopjem

ki se lahko z malimi stroški prevredni v stanovanje. Istotako je naprodaj na lepem prostoru v Blazičih blizu Reke

hiša

ugodna za trgovino in gostilno. Več o vsem tem se poizve pri »Gospodarski Zvezi v Ljubljani«.

Na prodaj ima

:: brinje ::

za kuho brinjeveca v poljubnih množinah po nizki ceni tvrdka Ivan Jelačin v Ljubljani.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah N. 4.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.
Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je nastavljeni vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt II.

1090

Vabilo

na

XXI. redni občni zbor

Prvega ljubljanskega delavskega kon-
zumnega društva r. z. z. o. z.

ki se bo vršil

v nedeljo dne 21. maja 1916 ob 4. uri pop-
v v hiši glavne prodajalne Kongresni trg
št. 2., II. nadstropje,

po sledečem

Dnevnom redu:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računov.
3. Sprememba pravil.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

Ker se gre za važne spremembe pravil,
se vabijo vsi člani, da se občnega zbora
zanesljivo udeleže.

Odbor.

Dva krepka dečka

poštenih starišev sprejemem za kovaško obrt.
Stanovanje in hrana prosta. IV. DEMŠAR,
Ljubljana, Marije Terezije cesta 6. 1116

Lesna tovarna v Medvodah sprejme
takoј spretnega

ključavničarja.

Predstavitelji, ali pismene ponudbe blago-
volijo naj se na Direkcijo vevških pa-
pirnih tovarn, p. Devica Mariji v Polju,
Kranjsko obrnit.

Vsi

vemo, da je dobro desinfekcijsko sredstvo pri toaleti
in postrežbi bolnikov velike važnosti. Dandanes se
zahteva, da učinkuje desinfekcijsko sredstvo sigurno
in hitro, dalje pa, da ima tudi dober duh in da je
poceni. Zelo pogosto

bomo

opazili, da se desinfekcijska sredstva, ki imajo duh
po karbolu, odstranijo, ker se ta zli-vonj težko od-
pravi z rok, obleke in perila. Če pa vedno le

Lysoform

rabimo, nimamo nobenih nepriljetnosti. Lysoform ima
prijeten, aromatičen vonj, je poceni in nestrupen.
Originalne steklenice v vsaki lekarni in drožeriji po
K 1-25. Vsi naj bi torej le Lysoform

rabili.

Nove cene od 1. maja:
Lysoform à steklenica 100 gr. . . K 1-25
" " " 200 gr. . . K 2-50
" " " 500 gr. . . K 4-
" " " 1000 gr. . . K 7-
Lysoform toaletno milo kos à . . K 2-
Poprave mize-Lysoform učna voda K 2-

Kako pozno je sedaj?

tako se stiši mnogokrat popraševati ljudi,
kateri pač imajo uro v žepu ali na steni,
ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker
je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar
ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro,
ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

Št. 600 Zepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
" 410 Nikel.-anker-Roskopf ura	4-10
" 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	5-90
" 719 Srebrna rem. ura	2-50
" 720 Srebrna cilind. rem. ura	3-70
" 1450 Bela kovinasta verižica	3-80
" nikelnasta	3-20
" 916 Srebrna verižica	3-20
" 89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, ve-
rižice, prstane, broške, obeske, zapestnice,
zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in
srebru, namizna orodja, daljnogleda itd.
v velikem ilustriranem

ceniku z mnogimi podobami
katerega zahtevajte zastoj in poštno prestopa.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se
denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zame-
njam. Vse ure so natančno preizkušane.

Lastna tovarna ur v švici

H. SUTTNER samo Ljubljani št. 1

1903 Nima nobene podružnice.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlato A K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč a 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno kravno klatjo po 48 K a 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi **semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, grašico.** Semensko koruzo za zeleno krmo dobimo!

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze **kejnita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro,** ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— a 100 kg z vrečo vred. Naročniki nam dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K a 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa **nakupuje** tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Pojjedelške stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri **Gospodarski Zvezi.**

Lepa birmanska darila.

Največja zaloga zlatnine, srebrnine in briljantov po nizkih cenah.

Vojne trpezne nre. Za obilni obisk vabi

F. ČUDEN
v Ljubljani
nas rotli frančiškanske cerkve

Srebrni prstan z rdečim križem lepo emailiran K 2.— Naročajte cenik z kolektarjem — je tudi po pošti zastoji.

Kupujem in prodajam ali v komisijon **razmenc samo**

starinske stvari
in tudi **stare zobovje.**

Albert Dergane, brivec in starinar 933
Frančiškanska ulica št. 10, Ljubljana

Posebno letos je veliko letence na dobrih poljskem orodju, da se delo z lahkoto in hitro opravi, vsled tega naj vsak kose naroči pri 999 16

F.S. Škrabar v Višnjigori,
kateri že več let razpošilja priznano najboljšo, garantirano dobro

Turške kose

v dolgoti	56 do 61 cm	67 do 73 cm	78 do 84 cm
po	K 2.—	K 3-25	K 2-50

Pri naročilu na 10 komadov skupaj poštoline prosto na vsako postajo. Preprodajalci dube primeren popust.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premične blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za doželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi doželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1913 K 673.336-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147-17. Teden, čimveče zanimanje za ta edini slovenski zavod, tumbolj bo rastele zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cena primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne puščajte otrok samih, da se pežari omojijo!

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC
LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA št. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

500K

Vam plačam nako Vabim kurjilj oces, bradavio in trde kože tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi

RIA BALSAM.
Cena lončen 30 z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4.—, 6 lončkov K 5-50.
Kemeny, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/558, Ogrsko.

Velika razprodaja
lepih zelo zanimivih **vojnih razglednic** čudovito ceno: 300 kosov le K 9.—, 300 drugih zelo lepih razglednic K 6.— po povzetju; 600 kosov pošt. prosto, pošilja, dokler kaj zaloge, A. Sapira, zaloga umelcin, Tiszabodgany 473. Ogrsko.

!! Agitirajte za „Domoljuba“ !!

Edino dohri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“

Prednosti: krogljčen tek, biserni ubod (Perlstich), Pouk o vazenju in kranju brezplačno v hiši.

Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10 letna garancija.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg. strovana zadruga z omejenim jamsvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Renini davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

5%

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamsivene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

I. predsednik: Andrej Kalan, pretat in stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

IVan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; Dr. Merhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Komec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zapletnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:
Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. kn. rač. oficial v Ljubljani; Ivan Miškar, profesor v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.